

Socialdepartementet
Enheten för folkhälsa och sjukvård
Dnr S2021/00850

Remissyttrande Informationsöverföring inom vård och omsorg SOU 2021:4

Sammanfattning

Region Norrbotten är överlag positiv till införandet av en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och kvalitetsuppföljning.

Regionen ställer sig dock kritisk till att förslaget endast gäller äldre och vissa personer med funktionsnedsättningar då det leder till att man utesluter stora grupper som har behov av samordning. Målgruppen borde vara samma som för sammanhållen journalföring inom hälso- och sjukvården och det bör inte vara frivilligt att dela informationen utan obligatoriskt.

Region Norrbottens synpunkter

Region Norrbotten håller med om att en sammanhållen vård- och informationsöverföring är en förutsättning i omställningsarbetet mot en god och nära vård där primärvården är navet och en väl fungerande samverkan med kommunal omsorg är avgörande.

Regionen ifrågasätter att omfattande förändringar i verksamhetssystemen, inklusive tvåfaktors autentisering, inte skulle innebära extra kostnader. Ändringarna är betydande och tidsramen för justeringarna är kort.

Förändringarna måste gälla alla som har ett samordnings- och samverkansbehov. Att välja ut vissa grupper inom samma område (exempelvis funktionsnedsättningar) samt att förändringarna är frivilliga blir problematiskt av flera orsaker:

- Att välja ut vissa grupper av personer med stort behov av samverkan leder till en ojämlig vård.
- Målgrupperna är otydligt definierade vilket kan leda till olika tolkningar.
- Det krävs stora förändringar i verksamhetssystemen för att kunna dela informationen till undergrupper på en detaljerad.
- Kostnaden för att göra förändringen och svårigheten att styra vilken information som ska delas i systemen är bromsande och försvårar införandet av informationsdelning enligt utredningens förslag.
- Att utredningen föreslagit att informationsöverföringen ska vara frivillig, de tekniska utmaningarna och kostnaderna kan leda till att många avstår.

- Regionen stöder inte utredningens förslag att personuppgifter inte ska få behandlas för kvalitetsuppföljning om patient eller omsorgsmottagare motsätter sig det, så kallad opt-out.

Den samlade vård- och informationsöverföringen ska enligt regionen vara obligatorisk. Målgruppen bör vara samma som målgruppen för sammanhållen journalföring inom hälso- och sjukvården, vilket skulle minska ovanstående problem och bättre styra mot en jämlik vård.

13.2 Behovet av informationsutbyte

Region Norrbotten håller med om att frågan om informationsutbyte mellan vård- och omsorgsgivare är en central fråga för att individens behov ska kunna tillgodoses. Många omsorgstagare tror redan idag att aktörerna delar informationen och upplever att de får upprepa informationen samt att anhöriga får ta ett stort ansvar för att förmedla information mellan de olika personer som omsorgsmottagaren och patienten möter. Detta är av särskild vikt för framtida arbete med god och nära vård.

13.2.2 Behovet vid samverkan och samordnade vårdplaner

Utredningens användning av termer är inkonsekvent och förväxlar samordnad vårdplan med samordnad individuell plan. Samordnad vårdplan upprättas i samband med psykiatrisk tvångsvård som övergår till öppen psykiatrisk tvångsvård och samordnad individuell plan är patientens plan som upprättas när patienten har ett samordningsbehov och har samtyckt till upprättandet av en plan.

13.2.3 Hälso- och sjukvårdens behov av elektronisk åtkomst till socialtjänstens dokumentation

Region Norrbotten håller med om att den helhetsbild som en samordnad informationsöverföring ger är av särskild vikt för att möjliggöra val av rätt sjukvårdsbehandling och behandlingsnivå. Regionen håller dock inte med om att detta kan begränsas till att enbart omfatta äldre personer eller personer med vissa funktionsnedsättningar. Helhetsbilden är av särskild vikt för alla personer med samordningsbehov.

Definitionen i av äldre och personer med vissa funktionsnedsättningar ger en otydlighet vilka personer som omfattas och kan leda till godtycklighet.

13.3 En avvägning mellan behov och integritetsrisker

Region Norrbotten anser att förutsättningarna för elektroniskt utlämnande mellan verksamheter inom socialtjänsten bör författningsregleras i lag. Det framstår som ändamålsenligt att ha regleringen avseende sammanhållen journalföring inom hälso- och sjukvården i patientdatalagen som utgångspunkt vid utformningen av en sådan reglering.

17.5 Patient- och brukarinflytande

Regionen stöder inte utredningens förslag att personuppgifter inte ska få behandlas för kvalitetsuppföljning om patient eller omsorgsmottagare motsätter sig det, så kallad opt-out. Dessa kvalitetsuppföljningar bör få genomföras oberoende av patientens eller omsorgsmottagarens inställning till personuppgiftsbehandlingen. Regioner och kommuner ska enligt vår mening få behandla personuppgifter för kvalitetsuppföljningar utan samtycke och utan en rätt för den registrerade att motsätta sig detta. Detta för att regioner och kommuner måste kunna följa upp de insatser och åtgärder i form av vård, stöd och omsorg som en patient eller omsorgstagare valt att ta emot av aktörerna exempelvis utifrån upprättad samordnad individuell plan (SIP) Att kunna göra kvalitetsuppföljningar kommer vara ännu viktigare i arbetet mot en god och nära vård.

Regionen anser att det ska fortsatt vara möjligt att göra kvalitetsuppföljningar i den egna verksamheten, över vård- och omsorgsgivargränser samt i regionala och nationella kvalitetsregister som man redan gör idag.

Regionen har ett övergripande ansvar för all producerad vård som inkluderar privata utförare utifrån detta måste regionen kunna följa upp kvalitet och ta fram beslutstöd för att kunna planera och bedriva en god och säker vård. Regionens totalansvar som innefattar bland annat uppföljning av kvalitén hos privata utförare eller kunskapsinhämtning om sällsynta diagnoser skulle allvarligt undergrävas om patienten kan motsätta sig kvalitetsuppföljning.

22.2 Konsekvensredovisning enligt kommittéförordningen

Utredningen uppger att det inte kommer innebära några kostnader för regionerna eller kommunerna utifrån deras förslag. Regionen anser att utredningens förslag om förändring avseende opt-out skulle kräva stora utvecklingar och förändringar på detaljerad nivå i IT-stöden och journalsystem för att kunna hålla reda på enskilda som inte ger samtycke till uppföljning inom både region och kommun, detta kommer kräva omfattande förvaltning och skapa omfattande kostnader för region och kommun.

Utredningens förslag om att informationsöverföringen endast ska gälla äldre och vissa personer med funktionsnedsättningar kommer kräva omfattande tekniska utveckling av IT-stöden och journalsystemet och förvaltning för att på en detaljerad nivå kunna ange och hålla uppdaterat vilka som omfattas av informationsdelningen. Detta kommer generera stora kostnader som regionen anser kräver statlig kompensation.